

Høringsvar – Videreutvikling av nasjonal styringsmodell for e-helse

Høgskulen på Vestlandet (HVL) er glad for at Direktoratet for e-helse har tatt initiativ for å videreutvikle gjeldende styringsmodell for e-helse. Vi finner forslaget interessant og er i hovedsak enig med den styringsmodellen som foreslås, men ønsker å komme med innspill rettet mot forskning, kompetansebygging og utdanning innen e-helse

Termen e-helse defineres i Norge som: «**bruk** av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) for å forbedre effektivitet, kvalitet og sikkerhet i helse- og omsorgssektoren». Dette er i samsvar med definisjoner internasjonalt for begrepet e-health. Videre er termen Helseinformatikk (Health Informatics) definert internasjonalt som “the **interdisciplinary study** of the design, development, adoption, and application of IT-based **innovations** in healthcare services delivery, management, and planning” (original fra the National Library of Medicine (NLM), USA).

Dette betyr at kvalitetsmessig god forskning må inneha ha en sentral rolle innen utvikling av fagfeltet e-helse dersom det skal settes mål om «en helhetlig e-helseutvikling med effektiv utnyttelse av ressursene» (høringsteksten side 6). I så måte er HVL på generelt grunnlag enig med Forskningsrådet som i sin høringsuttalelse (datert 31.03.22) argumenterer for at forskningsmiljøene ikke bare må være representert i NUFA, men at det også er nødvendig med forskningsaktører representert på strategisk nivå i NUIT. HVL mener videre at slik representasjon må være et minimum. For bedre å kunne oppnå de nasjonale mål for e-helse, vil det være en styrke for den nye styringsmodellen dersom forskningssiden også er representert i Nasjonalt e-helseråd. Vi vil begrunne det kort ut fra det formål som er foreslått for styringsmodellen i Direktoratets høringsutkast, side 16:

Nasjonal styringsmodell for e-helse skal samle de sentrale aktørene i helse- og omsorgssektoren om behov, felles utviklingsretning, innsats og mål for e-helseutviklingen.

God e-helseutvikling er betinget av god forskning (både grunnforskning og anvendt forskning), mens utviklingsretninger vil i stor grad også styres av internasjonal forskning. Samtidig kan god norsk forskning og utvikling gjennom internasjonalt samarbeid bidra til å forme de internasjonale retningene. Dette er noe alle parter vil være tjent med, også sett i forhold til potensialet for e-helse som en eksportnæring. Sammensetning av nytt Nasjonalt e-helseråd i ny styringsmodell må gjenspeile dette.

HVL ønsker videre å belyse viktigheten av det *interdisiplinære* samarbeidet og behovet for kompetansebygging innen e-Helse og HI. Vi har erfart gjennom deltakelse i FoU prosjekt fra både helse- og teknologisiden, at dersom en skal kunne lykkes bedre innen e-helse og HI forskning – så er det å foretrekke at de ulike deltakere innen et prosjekt har en god forståelse for og kjennskap innen hverandres fagfelt. De ulike deltakerne må forstå hverandres arbeidsmåter, muligheter, begrensninger og rammer bedre – og det må jobbes interdisiplinært for å kunne skyve på muligheter, begrensninger og rammer for å kunne oppnå synergieffekter og fremskritt.

Godt oppdaterte, faglig sterke og kompetente deltakere med forskjellige bakgrunner er en forutsetning for å lykkes med god utvikling av og bruk av e-helse applikasjoner og tjenester. Dersom en studerer strategiske planer for e-helse eller hører på nasjonale debatter om tilsvarende, så kan en få inntrykk av at kompetansen tas for gitt: «at den bare kommer ut fra teknologi- og helseutdanningene, og at den videreutvikles nærmest av seg selv i samspillet mellom helsesektoren og industrien».

HVL mener at når det på side 6. i Direktoratets høringsutkast skrives:

Nasjonalt e-helseråd skal fremover gi råd om strategiske veivalg og anbefale prioritering og gjennomføring av tiltak for en helhetlig e-helseutvikling med effektiv utnyttelse av ressursene.

Da må en også inkludere den menneskelige kompetansen som en av de viktigste ressursene for nettopp slik god og helhetlig e-helseutvikling. Kontinuerlig god utvikling av kompetanse innen e-helse for helse og omsorgssektoren, for industrien, for det offentlige, for forskningssektoren og for UH-sektoren, og mer målrettet mot de til enhver tid mest aktuelle områder – vil være avgjørende for i hvilken grad Norge skal kunne oppnå de mål som settes fremover for e-helse. UH-sektoren må ta/gis et større og mer formelt ansvar her, og den må også gis et større ansvar for dette gjennom forskningsbaserte undervisningsprogram i samarbeid med industrien, helse og omsorgssektoren og det offentlige (arbeidsmarkedet).

En nyutdannet sykepleier som gjennom sin grunnutdanning også har ervervet kunnskap og kompetanse innen e-helse, og som kjenner til muligheter og begrensninger av teknologi, vil bedre kunne fungere i sitt helsefaglige arbeid, og i tillegg ha grunnkompetanse for å bidra til nye e-helseløsninger. Tilsvarende vil en nyutdannet e-helseingeniør fra et godt e-helse studieprogram representere en større ressurs på kompetansesiden for både industrien og det offentlige enn f.eks. en tradisjonelt utdannet dataingeniør.

Høgskulen på Vestlandet foreslår følgende endringer til høringsutkastet:

1. Nasjonalt e-helseråd utvides med et medlem fra hver av forsknings/instituttsektoren og UH-sektoren.
2. Proriteringsutvalget (NUIT) utvides med et medlem fra hver av forsknings/instituttsektoren og UH-sektoren.
3. Fagutvalget (NUIT) utvides med to medlemmer fra hver av forsknings/instituttsektoren og UH-sektoren.

Vi anmoder også Direktoratet for e-helse om å inkludere *Kompetanseutvikling* som et nytt og eget strategisk satsningsområde i den nye nasjonale e-helsestrategien som skal gjelde fra 2023.

I tillegg foreslår vi at det vurderes å opprette et eget fagråd for «e-helse, helseinformatikk, FoU og utdanning», med et mer faglig fokus på samspillet mellom forskning, trender og kompetansebygging gjennom utdanningsforløp for alle de tre gradsnivåene og også for EVU, og innen alle relevante felt. Utdanningsprogram bør også søkt formalisert iht. en standard (sertifisering), og de bør i høyest mulig grad gjøres interdisiplinære.

Med vennlig hilsen

Høgskulen på Vestlandet

Monica Wammen Nortvedt

Prodekan for samhandling
Fakultet for Helse og Sosialvitenskap

Øyvind Midtbø Berge

Prodekan for innovasjon og regional utvikling
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap